

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio secunda. vtrum assumpserit Verbum omnes perfectiones
connaturales humano corpori, vel potius defectus aliquos illis
repugnantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

ruptione corporis iam emortui, per putrefactionem vel resolutionem in elementa: hæc enim corruptio in corpore Christi locum non habuit.

Ad fundamentum secundi erroris respondetur, sicut in transfiguratione communicata fuit ad breve tempus humanitati Christi quædam claritas, vel eiusdem rationis, vel aliquo modo similis claritati corporis gloriosi, ut infra suo loco dicemus: non tamen propterea putandum est, Christum habuisse illam claritatem tota tempore vitæ suæ: ita cum aliquando ambulavit super aquas, communicavit corpori suo quoddam vestigium agilitatis corporis gloriosi, non tamen propterea existimandum est, toto tempore vitæ suæ illam dotem habuisse. An vero pro illo paruo tempore communicata sit illi corpori, propria agilitas corporis gloriosi, quamquam Abulen. Matth. 14. quaestio 153. id affirmet; incertum est tamen, disputatione enim præcedenti assignauimus duos alios modos, quibus id fieri potuit absque qualitate alia, vel mutatione facta in ipso corpore Christi: qui eo probabiliore videntur, quo faciliores sunt. An vero effectus ille dicendus sit miraculosus, vel potius connaturalis illi corpori ratione vniuersis, vel ratione gloriæ ipsius animæ, dicemus latius infra quaest. 45. de Transfiguratione tractantes. Nunc breuiter dicitur, supposita dispositione illius corporis, & priori miraculo, quo factum erat, ut ex gloria animæ gloria ad corpus non redundaret, illud fuisse simpliciter miraculosum opus, & præter naturalem conditionem talis corporis, ut loquuntur Hieronym. Chrysost. & alij Math. 14. & Dionys. 2. cap. de Diuin. nominib. & epistol. 4. ad Caium, & Augustinus sermon. 185. de tempore, & Hilar. 10. de Trinit.

Abulen.

Hieronym.
Chrysost.
Dionys.
August.
Hilar.

SECTIO II.

Virum assumpserit Verbum omnes perfectiones connaturales humano corpori, vel potius defectus aliquos illis repugnantes.

Diximus potest esse hæc perfectio, aut defectus, scilicet aut per modum actus primi, seu permanentis formæ, vel habitus, vel passibilis qualitatis, aut per modum actus secundi, seu actionis, & passionis transeuntis.

Dico ergo primo, assumpsisse Christum corpus humanum, perfectum, & bene dispositum iuxta conditionem, & statum ex natura rei debitum tali corpori: unde non assumpsit defectus huic dispositioni, & perfectioni repugnantes. Hæc est mens D. Thom. hic articulo 4. & aliorum Theologorum in 3. distinct. 15. & Bonauent. articulo 1. quaest. 1. & Ricard. quaest. 2. & 3. Durand. q. 1. Etratio generalis reddi potest, quia hæc perfectiones, cum pertineant ad debitam compositionem humani corporis, per se debebant, & conueniebant, corpori humano perfecto: aliunde vero defectus repugnantes huic perfectioni, cum non consistant in aliqua actione, vel passione, non conferebant ad meritum, vel satisfactionem, non ergo oportebat illos assumi. Sed in particulari hoc melius explicatur, sequitur enim ex hac conclusione, assumpsisse Christum optimum temperamentum, seu complexionem humani corporis, ut ex ratione facta constat. Et præterea, quia tale corpus debet perfectissimæ animæ, habenti perfectam intelligentiam, huiusmodi autem erat anima Christi, ut supra ostensum est: ac denique quia defectus huius perfectionis nihil ad redemptionem nostram deseruire poterat.

Secundo ex eadem conclusione colligitur, assumpsisse Christum perfectam corporis pulchritudinem, quam in corpore humano, ac virili esse oportebat: quod sine causa, ac temere negare ausus est Michael Medina, lib. 2. de Recta in Deum fide, capit. 7. Est enim hæc communis sententia Sanctorum, ad quam

Michael
Medina.

accommodari potest illud Psalm. 44. *Speciosus forma præstitit bonum*: nam licet Basil. lib. 1. & Cyrillus li. 1. bro quinto sup. 53. cap. Isai. de pulchritudine diuinitatis hunc locum intelligant, Theodoretus vero, Remigius, & Arnobius ibi, & Gregorius libro 1. Regum, cap. 1. de pulchritudine gratiæ exponant: tamen de pulchritudine corporis interpretantur Augustinus & Cassiodorus ibi, & Bernardus sermone 1. de omnibus Sanctis Chrysostomus homilia. 18. in Matth. ubi de hac pulchritudine Christi pulchritudo, inter alia inquit: *Sicut insignis perficiendus miraculis fuit, ita visu gratiosissimus fuisse dicitur*: inferius vero tractans illud Isai. 53. *Non erat ei species, neq. decore*, dictum esse exponit, vel quia pulchritudo diuinitatis sub mortali corpore occultabatur, ut etiam Cyrillus supra citatus exponit. Vel quia ipsa corporis pulchritudo, per eiusdem macerationem, passionem, & tormenta quasi deformata, & abolita fuit, vel potius occultata, iuxta id, quod statim subiungitur: *Et quasi absconditus vultus eius*: Quam expositionem probauit etiam Tertullianus libro contra Iudæos, cap. de claritate gentium, & 3. libro contra Marcion. & Vigilii libro secundo contra Eutychem. & in eundem sensum tractat utrumque locum Hieronym. tom. 2. epistol. 160. ad Principiam, ubi inquit: *Absque passionibus corporis, vniuersis pulchrior est, virgo de Virgine, qui non ex sanguinibus, sed ex Deo natus est*. Et ad eundem sensum dicit Naziazen. orat. 2. Pasche, in Resurrectione fuisse Christo Domino, pulchritudinem restitutam, non quod naturalis corporis forma, membrorum proportio, & natiuus color mutata fuerint: sed quia perfectum statum suum habuere, & per corporis gloriam quasi illustrata sunt, ut Diuus Thomas infra dicit, quaestione 54. articulo primo ad tertium. In hac denique sententia est Clemens Alexand. 3. lib. Pædag. cap. 1. & Abulen. Paradox. 1.

Ratione ita declaratur, quia ut Diuus Thomas docet 1. q. p. 59. articulo 8. & 2. quaest. 145. articulo 2. ex Dionys. cap. 4. de diuinis nominibus & Augustinus 21. de Ciuit. c. 19. pulchritudo ex tribus confulgit: primo ex omnium membrorum integritate, quam fuisse in corpore Christi Domini certissimum est, non enim accepit corpus mutilum, aut monstruosum sed in naturali sua integritate, sic enim docent Patres assumpsisse omnia, quæ in nostra natura plantauit. Secundo ex eorumdem membrorum debita proportione, & hanc fuisse etiam in corpore Christi facile persuaderi potest, tum quia tale corpus debebatur perfectissimæ animæ eius: tum etiam, quia oportuit ut corpus illud esset aptissimum ad omnia opera vitæ exercenda, quæ apertitudo multum ex dicta proportione pender: denique hoc facile colligitur ex forma eius: quam describit Nicephorus libro 1. primo hist. cap. vltim. Tertio requiritur ad pulchritudinem conueniens color natiuus, qui oritur ex optimo temperamento, & complexione: sicut ergo hæc fuit optima in Christi corpore, ita illi erat connaturalis perfectus color, & ad pulchritudinem corporis humani maxime accommodatus. Et confirmatur primo, quia corpus Christi Domini Spiritus sancti virtute fabricatum est, sed opera quæ Deus per se ipsum facit, sunt pulcherrima & perfecta, ergo. Confirmatur secundo, quia Adam, eo quod ab ipso Deo immediate effectus est, fuit pulcherrimus & optime dispositus, multo ergo magis Christus. Confirmatur tertio, quia corpus Christi futurum est veluti obiectum beatitudinis corporis nostri, ut supra disputatione 5. cum Augustino, & Cypriano dicebamus: est etiam futurum exemplar pulchritudinis omnium corporum beatorum; ergo est ipsum pulcherrimum. Tandem confirmatur, quia nec per se fuit expetibile, ut Christus hac perfectione caret, nec defectus illius nostræ deseruirebat redemptioni.

Dices

Obiectio.

Dices, imo per se decessisse, & ad quandam reuerentiam Deo debitam pertinuisse, ne pulchritudinem afficeret, quia quamvis neque oportuerit illum esse deformem, tamē virum religiosum, & Evangelij prædicatorem nec pulchritudo decebat, sed quædam mediocris, grauiusque venustas. Respondetur. Naturalis & virilis pulchritudo cum summa virtute, & modestia coniuncta, maxime decet, & ornat quemcunque sanctum virum, & incitat ad reuerentiam, & dilectionem; præsertim quando propter labores, & afflictiones corporis ita est moderata, vt per se ostēdat, solum ab ipsa naturali compositione, & formatione perfecta proficisci, non ex humana curiositate, seu affectatione.

Responsio.

Dico secundo, non assumpsisse Christum omnes perfectiones naturales, commodas corpori humano, quæ in actione aliqua, vel passione, seu in actuali dispositione consistunt: sed potius defectus contrarios, cuiusmodi sunt fames, sitis, defatigatio corporis, & similes. Hæc conclusio hoc sensu explicata, est certa secundum fidem, & probatur satis ex testimoniis Scripturæ citatis sectione præcedenti. Et ratio est, quia D. Thom. est vsus, quia hi defectus sunt pœnæ accommodatæ ad satisfaciendum pro nobis, & præbenda exempla virtutis. Solum superest explicandum, quos ex his defectibus assumpsit: constat enim non assumpsisse omnes possibiles humano corpori, quia neque oportuit, neque conuenienter fieri potuit. In quo breuiter dicendum est primo, suscepisse passiones illas, quæ intrinsece oriuntur ex corpore mortali, & toti naturæ communes sunt: pertinebat enim hoc ad veritatem corporis mortalis, & ad fidem eius comprobendam. Suscepit deinde aliquas passiones, vel defectus ab extrinseca causa naturali, vel violenta provenientes, sic enim interdum passus est frigus vel calorem, flagellam, & crucem. Regula autem, seu mensura harum passionum fuit æterna Dei sapientia, qua definitum fuit, quid in hoc genere expediret suscipere. Vnde tandem dicitur, non accepisse quosdam defectus, qui vel indecentiam aliquam continent, vel communes non sunt toti naturæ, sed ex aliqua speciali imperfectione oriuntur, vt hic D. Thomas, & cum illo omnes Theologi docent.

D. Thom.

Ex quo expeditur commune dubium, an in Christo fuerit morbus aliquis vt febris, aut morbus caducus, nō enim defuerunt qui assererent, Christum assumpsisse huiusmodi ægritudines, vt in omnibus fratribus assimilaretur. Sed est sententia temeraria, & piarum aurium offensiuæ, eo magis, quo ægritudo Christo attributa maiorem imperfectionem, vel indecentiam continuerit. Dicendum ergo est, neque morbum, neque ægritudinem assumpsisse, vt sensit Diuus Thomas hic & alij in 3. dist. 15. & 16. & docuit etiam Abul. paradox. 3. cap. 21. Caiet. 2. tom. opuscul. opusculo 13. Glossæ, Lyra, & alij expostores Matth. 8. vbi citatur illud Isai. 53. Vere languores nostros ipse tulit, qui exponunt, id est, non in se accepit, sed à nobis abstulit, & depulit: quod multi referunt ad virtutem miraculorum, per quam morbos hominum sanabat, vt videre est in D. Hieronym. super Isai. & August. tractat. 91. in Ioan. & Basilio in regulis breuioribus in 177. quamuis locus ille Isai. alium etiam literalem sensum habere possit, vt constat ex 1. epist. Petri cap. 2. Iuxta prædictum vero sensum videtur dixisse Athanasius, libro de Incarnat. ante medium, non decessisse, vt is qui ad tollendas infirmitates nostras veniebat, ægritudines susceperet: vnde cum, Iudas Christum vocat virum dolorum, & scientem infirmitatem, infirmitatem vocat ipsam passionem & corporis afflictionem, vt omnes Patres exponunt, non aliquem morbum, vel corporis ægritudinem. Ratio redditur à Diuo Thoma, quia morbus vel ægritudo non oritur nisi vel ex imperfecta corporis formatione, quæ in Christo locum non habuit, vt

Fr. Suarez Tom. 1.

constat, vel ex aliqua immoderatione in cibo & potu, aut ex alia simili causa, quæ quam longissime etiam à Christo abfuit. Dices interdum potest etiam provenire ex causa extrinseca, vt ex inclementia aeris, vel ex influentia cœli. Respondetur, corpus optime temperatum, quale fuit corpus Christi, facile resistere & superare huiusmodi iniuriam, vel intemperiem cœli præsertim quia huiusmodi causæ nimium violentæ facile poterant ab ipso Christo vitari, quod & expediens fuit, cum huiusmodi defectus, nec per se diuinam personam decerent, neque nobis essent necessarij, vel viles.

Obiectio 2a.

Responsio.

Sed dicit aliquis, ergo si Christus non fuisset per vim interfectus, nunquam fuisset mortuus, quod repugnat conditioni corporis mortalis. Sequela vero patet, quia nunquam contraheret morbum, aut ægritudinem, ex sententia autem Medicorum, non potest homo senio confici, aut naturaliter mori, nisi in illo aliqua ægritudo intercedat. Respondetur, nos tantum fuisse locutos de facto, nam de possibili, si Christus vsque ad senilem, & decrepitam ætatem viueret, fortasse non repugnaret, vt in aliquam ægritudinem incidere posset senem, & ad breue tempus, qualem eam Medici describunt accidere in iis, qui naturaliter senio confecti, quasi sponte sua occiderent. Secundo vero dici potest, esse disparē rationem de morte, & ægritudine, mors enim habet intrinsecam & sufficientem causam in ipsa naturali compositione, & conseruatione humani corporis, ex qua fit, vt naturalis calor, & humidum radicale paulatim remittantur, & debilitentur, & tandem deficiat: morbus autem vel ægritudo non habet sufficiens principium intrinsecum in ipsa natura, si corpus ipsum bene formatum sit, & conuenienter gubernatum. Illa enim remissio vel debilitas, quæ paulatim fit in ipsa naturali virtute, non habet rationem ægritudinis, sed naturalis dispositionis, in tali ætate conuenientis humano corpori. Quocirca sententia illa Medicorum, si vera est, iuxta communem vsum vitæ humanæ interpretanda est, per se autem & intrinsece non repugnat corpori humano vsque ad mortem pervenire per actionem mutuam caloris naturalis, & alimentij, &c. absque propria ægritudine intercedente: nam dispositio naturalis, in qua potest humanum corpus conseruari, habet certum terminum saltem extrinsecum, & statim ac illud attingit, deficit, & vnio corporis & animæ dissoluitur. Potest autem remissio naturalis caloris vsque ad illud terminum paulatim pervenire absque ægritudine, quia in singulis ætatibus potest corpus illud in conuenienti dispositione conseruari. Nam sicut pueritia conueniens est talis dispositio, sic etiam senectuti, & aliis ætatibus: morbus autem proprie consistit in defectu naturalis & conuenientis dispositionis corpori humano in tali statu vel ætate debite. Poterat autem corpus Christi nunquam carere huiusmodi dispositione, & nihilominus naturaliter mori, vt explicatum est.

Obiectio 2a.

Responsio.

Christum

absque vlla

ægritudine

tandem mor-

ueretur, si per

vim non ef-

fuit interfectus.

Sicut

SECTIO III.

An hi defectus fuerint necessarij, vel voluntarij Christo Domino.

Vbi huiusmodi defectus habet locum proprie loquendo in his defectibus, qui in aliqua actione, vel passione consistunt. Et ratio dubij sumi potest ex Damasc. lib. de hæresib. in 84. vbi inter hæreses Iuliani, Damasci & aliorum ponit, quod dicerent has passiones non fuisse in Christo sicut in nobis, quia in nobis necessaria, in Christo autem voluntariæ extiterunt. In contrarium vero est, quia ipse Damasc. lib. 3. de fid. c. 20. dicit has passiones fuisse in Christo voluntarias, imo & supernaturales eas vocat, quia non præueniebant voluntatem: quamuis etiam appelleret illas naturales, quia sunt secundum naturam.

Damasc.

Iulianus.

Damasc.

Yy

Suppo-